

SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO

Elintarviketeollisuuden markkinatilanne

Juho Lindman

Helsingin kauppakorkeakoulun tutkija

23.10.2009

Juho Lindman

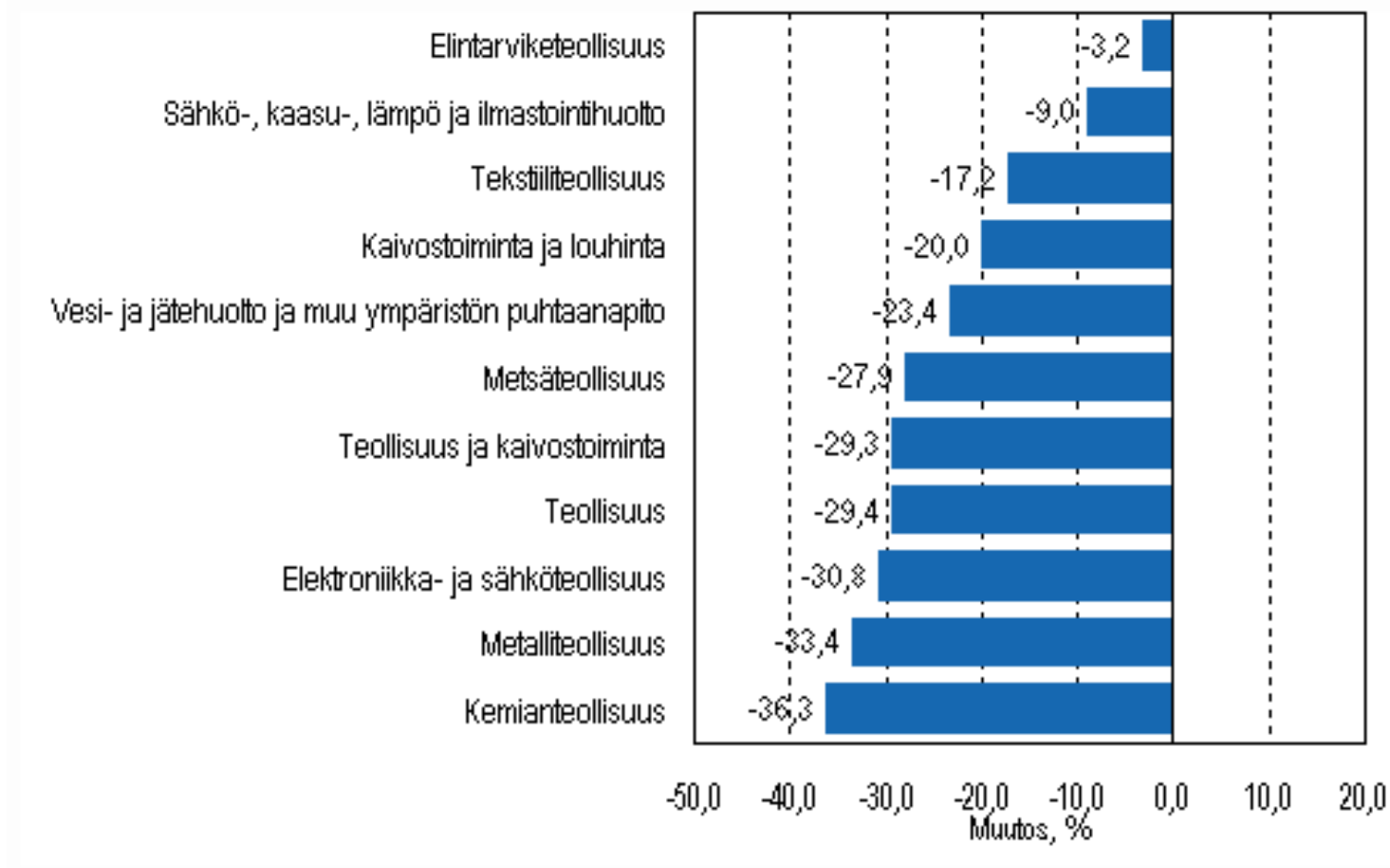
SUOMEN ELINTARVIKETYÖLÄISTEN LIITTO

Sisällysluettelo

1. Talouskriisin vaikutukset
2. Palkankorotusten todellinen vaikutus ruuan hintaan
3. Ruuan arvonlisävero-alennus

Liikevaihdon muutos toimialoittain (05-07), Tilastokeskus

Kauppan näkökulma 1

- Kaupalla menee hyvin, päivittäistavarakauppa laskukaudesta huolimatta kasvussa ja sen ennakoitaan jatkuvan vakaana.
- Kesko Oyj ”K-ruokakauppojen päivittäistavaramyynti kasvoi 6,6 %. Suomen päivittäistavarakaupan kokonaismarkkinoiden arvioidaan kasvaneen alkuvuonna 4 - 5 % edellisestä vuodesta. Hintojen keskimääräinen kuukausikehitys verrattuna edellisvuoteen oli tammi-toukokuussa 6,1 %.”

Kauppan näkökulma 2

- S-ryhmän päivittäistavarakauppa kasvoi 6,2 %
- ”Vuoden 2009 marketkauppa piristää ruuan arvonlisäveron alennus, joka toteutuu lokakuussa. (...) Toinen myönteinen muutos on tulossa oleva sunnuntaiaukioloaikojen osittainen vapautuminen.”

Talouskriisin vaikutukset

- Toistaiseksi elintarviketeollisuus on selvinnyt suomalaisista teollisuudenaloista parhaiten.
- Vahva kotimarkkinavetoisuus ja tasainen kysyntä.
- Yleinen epävarmuuden ilmapiirin hyväksikäyttö: on helpompi tehdä ”rakenteellisia” yritysseudistuksia
- Muita uhkia: Pidemmän päälle voimakkaasti laskeva kokonaiskysyntä ja hallituksen ennakoimattomat veroratkaisut.

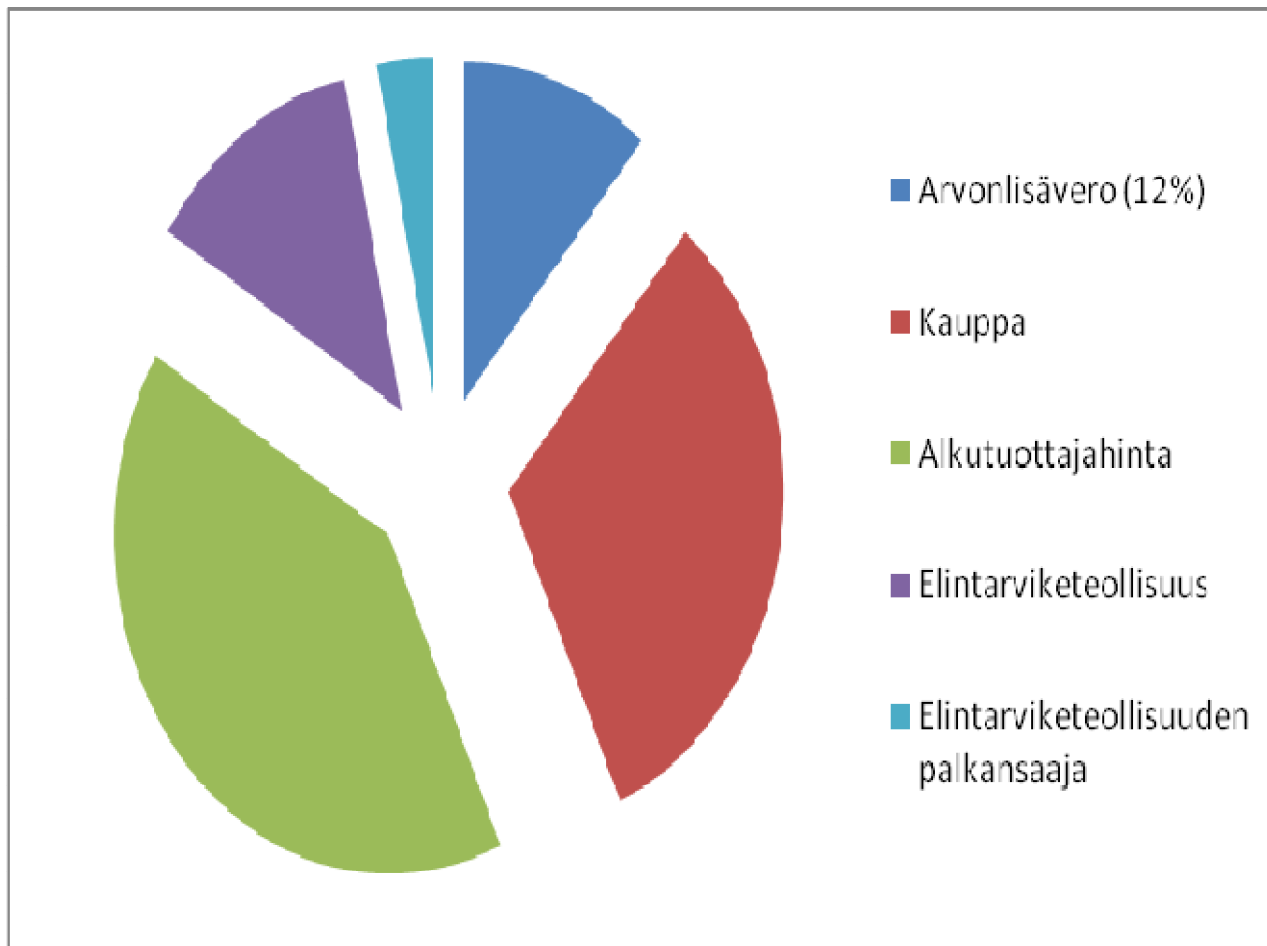

Palkankorotusten vaikutus

- Elintarviketyöläisten palkankorotuksien vaikutus ruuan hintaan on pieni.
- Oheiset kuviot laskettu käyttäen toimialojen keskiarvoja, ei yritystasolla.

Esimerkki: Litra maitoa

- Hinta kuluttajalle kaupassa / 0,90e.
- Arvonlisävero (12%) / 0,10e
- Kauppa / 0,29e
- Alkutuottajahinta / 0,37e
- Elintarviketeollisuus / 0,12e
- Elintarviketeollisuuden palkansaaja / 0,03e

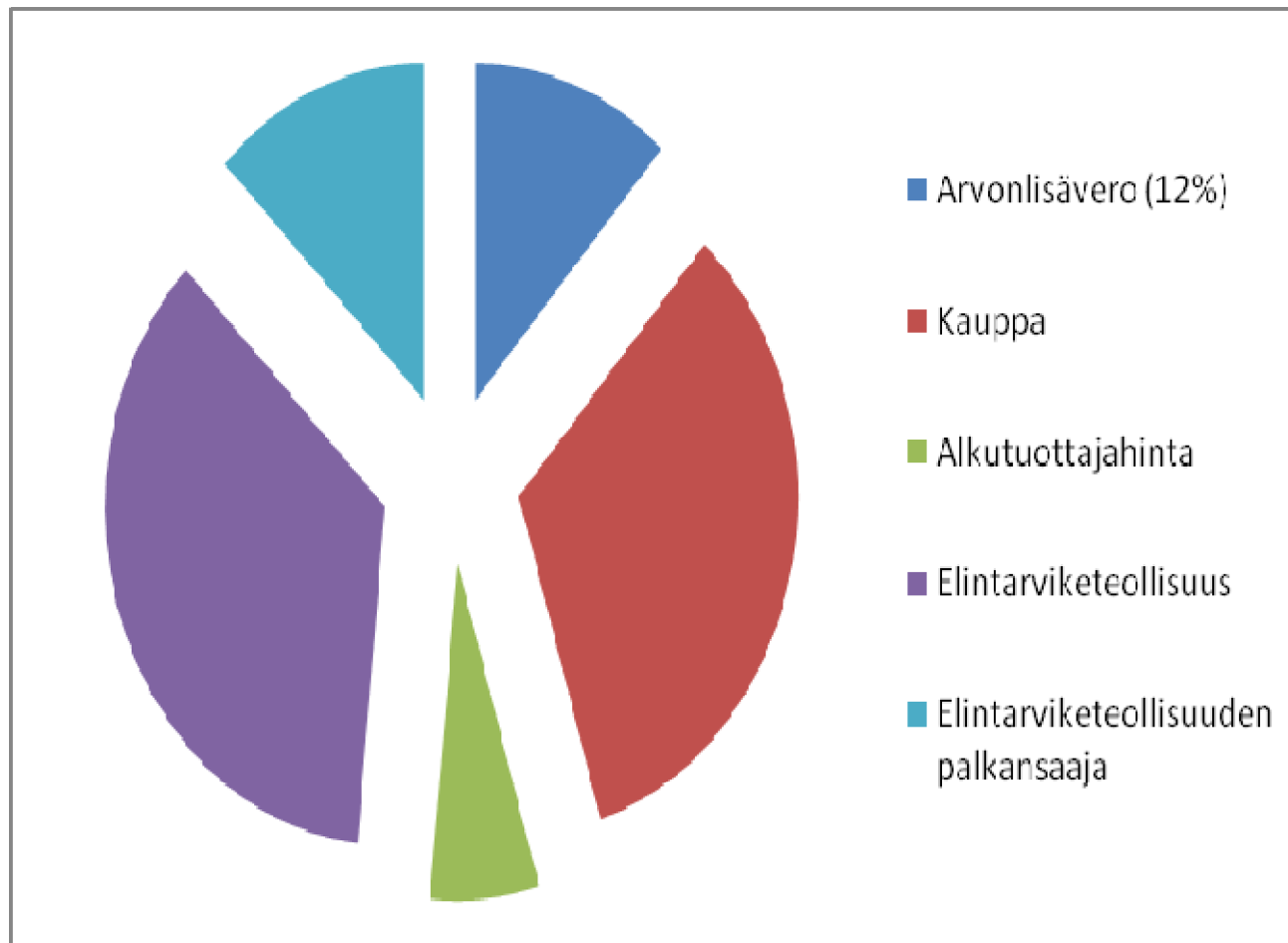
Palkankorotusten todellinen vaikutus

- Tuote: Kevyt maito (1 litra)
- Hinta lähikaupassa: 0,94e
- Palkankorotuksen todellinen vaikutus loppuhintaan:
  - 3% palkankorotus= nostaa loppuhintaa 0,08 senttiä/litra
  - 5% palkankorotus= nostaa loppuhintaa 0,14 senttiä/litra
  - 10% palkankorotus= nostaa loppuhintaa 0,28 senttiä/litra

Esimerkki: Ruispalat

- Hinta kuluttajalle kaupassa/0,95e
- Arvonlisävero (12%) /0,11e
- Kauppa/0,32e
- Alkutuottajahinta/0,06e
- Elintarviketeollisuus/0,34e
- Elintarviketeollisuuden palkansaaja /0,12e

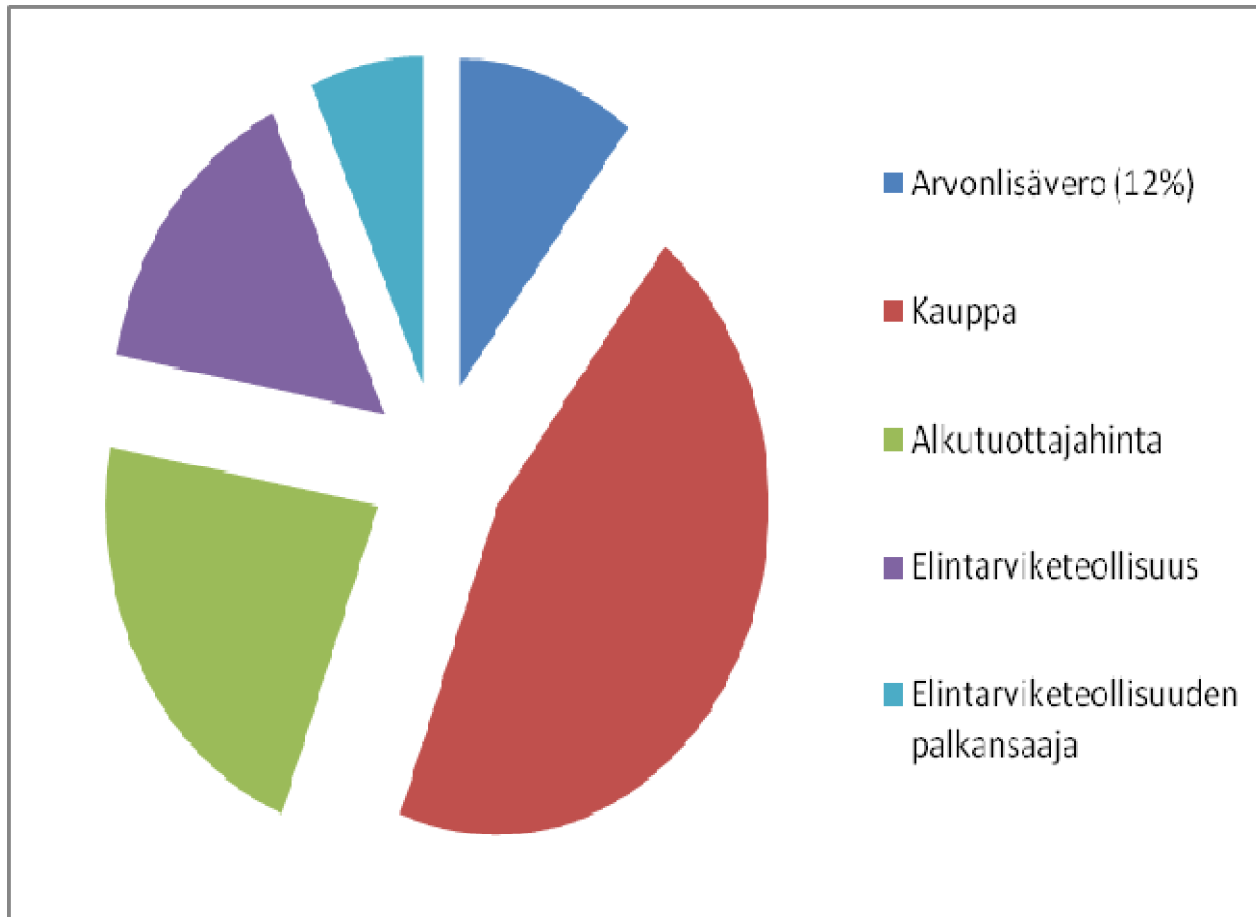
Palkankorotusten todellinen vaikutus

- Tuote: Reissumies (4 palaa)
- Hinta lähikaupassa: 1,04e
- Palkankorotuksen todellinen vaikutus loppuhintaan:
  - 3% palkankorotus= nostaa hintaa 0,5 senttiä/pkt
  - 5% palkankorotus= nostaa hintaa 0,8 senttiä/pkt
  - 10% palkankorotus= nostaa hintaa 1,6 senttiä/pkt

Esimerkki: nakkipaketti

- Hinta kuluttajalle kaupassa/ 1,04e
- Kauppa/0,47e
- Arvonlisävero (12%) /0,11e
- Alkutuottajahinta/0,23e
- Elintarviketeollisuus/0,16e
- Palkansaaja/0,07e

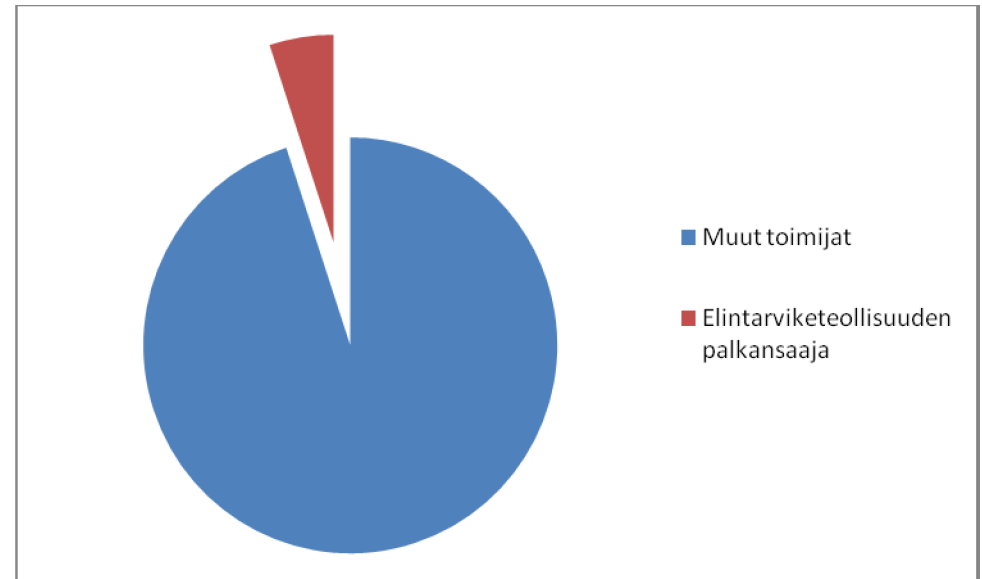
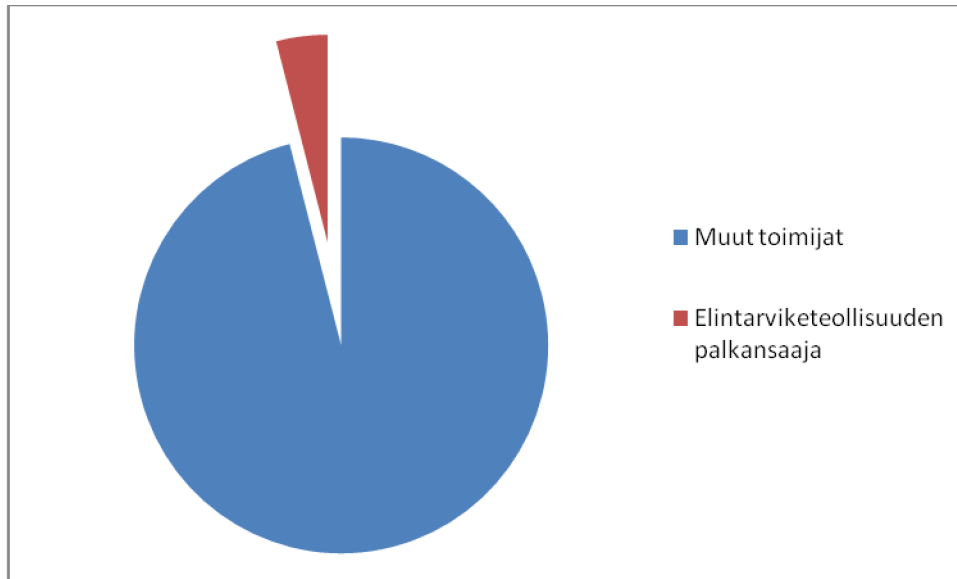
Palkankorotusten todellinen vaikutus

- Tuote: Kevyt Snack (10 nakkia)
- Hinta lähikaupassa: 1,09e
- Palkankorotuksen todellinen vaikutus loppuhintaan:
  - 3% palkankorotus= nostaa hintaa 0,3 senttiä/pkt
  - 5% palkankorotus= nostaa hintaa 0,5 senttiä/pkt
  - 10% palkankorotus= nostaa hintaa 1 sentin/pkt

Esimerkkejä: Suklaalevy ja limonadipullo

Ruuan arvonlisävero

- Se kuka verorasituksen ”maksaa” riippuu miten kysyntä ja tarjonta muuttuvat veron jälkeen.
- Epävarmuutta: vero muuttaa myös markkinatilannetta

Ruuan arvonlisävero

- PTT & VATT & TY (2006) tutkimuksessa kartoitettiin aikaisempia veromuutoksia:
- Tuottajahintojen laskun siirtymä kuluttajahintoihin Suomen EU-jäsenyyden takia 1995
- ALV-kannan laskut Ruotsissa (1996) ja Norjassa (2001)
- Noin 2/3 siirtyi lyhyellä aikavälillä kuluttajahintoihin, loput jäivät kaupalle, elintarviketeollisuudelle ja tuottajille.
- Tutkimuksessa arvioidaan loppuhintaan siirtyväksi 80%

ALV muutos: seuraukset

- Kuluttajahinnat alenevat -> kysyntä lisääntynee -> lisääntynyt kysyntä lisää kotimaista tuotantoa ja työllisyyttä
- Arvio: elintarvikkeiden vähittäismyynti kasvaa 1,3%
- Arvio: työllisyys paranee yhteensä 6200 henkilötyövuotta.
Nähdäkseni oletukset kyseenalaiset.

ALV ja kulutuksen kasvu (arvio PTT&VATT&TY)

	Tuote	Kulutuksen muutos, %
	Liha	1,7
Eläinkunta	Kala	2
	Muna, maito, juusto	1
Juomat	Virvoitusjuomat	1,5
	Kahvi, tee, kaakao	0,6
Kasvikunta	Leipä	1,1
	Kasvikset, hedelmät	1,7
	Voi, rasva	0,9
Muut	Sokeri	1
	Makeiset ja muut	1,4

Johtopäätökset lyhyesti

1. Elintarviketyöläisten palkankorotusten vaikutus ruuan hintaan häviävän pieni
2. Ruuan arvolisäveron lasku siirtynee valtaosin kuluttajahintaan lisäten kysyntää
3. Talouskriisin vaikutukset vaihtelevat toimialoittain ja yrityskohtaisesti